

Pagat d'ell mateix

D'una banda, podem sentir sovint que hom recorre al verb «engreir-se» i, especialment, al seu participi passat, «engreït», usat com a adjectiu; i, de l'altra, sembla que algú rebutgi expressions com *pagat d'ell mateix* o *pagat del seu mèrit*, talment com si es tractés de calcs del castellà. I és justament a l'inrevés: cal evitar l'ús de les formes «emgreir» i «engreït» i podem servir-nos sense cap reserva de les expressions formades amb el participi *pagat*, que poden acreditar perfectament la seva bona nissaga.

Els diccionaris d'equivalències o de barbarismes proposen com a mots equivalents catalans del verbs del castellà «engreirse» —o com a substitució del barbarisme «engreir-se»— els verb *envanir-se*, *vanagloriar-se*, *gloriejar-se*, *estarrufar-se*, *inflar-se*, *esufar-se*, etc., i, de tots els que hem consultat, l'únic que entra com un mot independent el participi «engreïdo», malgrat que és un mot sovint usat com un autèntic adjectiu, és el de Francesc de B. Moll, el qual proposa les equivalències *entonat*, *esufat* i *inflat*. En cap cas, doncs, no trobem com a equivalent de «engreïdo», —i, per tant, com a substitució del barbarisme «engreït»— l'expressió *pagat d'ell mateix*. És cert que «engreir» expressa la manifestació externa d'una banagloria i, en canvi, *pagat d'ell mateix* pot aplicar-se a qui té una alta estima del seu propi mèrit sense que això

comporti, necessàriament, la seva exteriorització. Però adhuc admetent aquesta diferència, el fet que *pagat d'ell mateix* no sigui usualment proposat com a equivalent de «engreïdo» no ha de fer dubtar de la seva bondat. El Diccionari Fabra indica, com a definició de *pagar-se*, «tenir en molt el nostre propi mèrit, un elogi que ens fan, etc.», que il·lustra amb l'exemple *Ell es paga molt dels elogis dels seus companys*, al qual afegeix l'expressió *Estar molt pagat d'ell mateix*.

Cal notar, d'altra banda, la sinonímia entre *satisfer* i *pagar*, verbs no pas sempre intercanviables però si en una abundant fraseologia: *satisfer* o *pagar una quantitat*, *els deutes*, *els impostos*, *la contribució*, etc. I qualsevol que hagi llegit els nostres autors medievals, per exemple Ramon Muntaner, deu recordar que els mots *pagat* i *despagat*, usats significat «satisfet» o «content» i «descontent» o «enfadat» respectivament, hi surten profusament. Avui, sens dubte, l'ús d'aquests noms s'ha afeblit notablement amb la concurrència dels equivalents que hem indicat, però s'ha conservat especialment en les expressions *pagat d'ell mateix*, *de la seva glòria*, *de la seva importància*, *del seu mèrit*, *de la seva obra*, etc., que indiquen una satisfacció que, si s'exterioritza, voreja la vanitat o fins i tot s'hi confon.

Albert Jané